

нитками, потім бабка купає. При купанні вона з'єднує навхрест лікоть руки і коліно, це повторюється тричі. Робиться це для того, аби дитина не була сутулувата. Після купання дитину змазують маслами. Коли все це зроби, бабка сповиває дитину і держе, а три жінки в цій же кімнаті накривають скатертиною стіл, на трьох кінцях стола кладуть по шматку хліба, а на четвертий кінець сіль, піднімають тричі і за кожним разом цілують хліб.

Після цього всі розходяться, крім бабки, яка залишається на три дні слідкувати за породілею. Через деякий час, більшістю через вісім день, хрестять дитину. На хрестини закликають усіх родичів, знаємих, сусідів і бабку. Хрестити дитину до церкви несе, бабка дитини, а відтіля хрещену несе якщо хлопець — кум, а як що дівчина — кума. Дома, коли дитину передають батькам кажуть: «Ми брали у вас народження не хрещене, а даємо народжене хрещене». Перед тим, коли батькі беруть з рук кумів дитину, то б'ють тричі уклін. Потім кума купає дитину й в воду кідає золото, кідають для того, аби дитина була з не покривдженою душею. Коли викупає дитину, сповиває і кладе на подушку. Всі принесені подарунки — на дитину, після цього починається гуляння. Гуляння проводять з піснями, а у більш багатих — з музикою. Іноді це гуляння продовжується два дні, особливо там, де багато горілки. Під час гуляння кажуть кум або кума:

Хай ваше народжене
Буде багате, як земля,
Здорове, як вода.
Дай йому, Боже, вік довгий,
Розум добрий.

А батькі дякують.

Далі, що торкається догляду за грудною дитиною, лише можна сказати те, що дитину кожний день купають до 6 місяців, а після — через день. Гудують дитину молоком, чаєм, кашкою. Істи дають, коли заплаче, від чого діти дуже часто хворіють. Коли кладуть спати, то сповивають. Співають пісні дитині такі:

*Записано 25.02.1928 року
в Сталінській окрузі
від Ольмезової та Захарової
(АНФРФ ІМФЕ, ф. 1, од. зб. 661, арк. 109–113)*

В селянських сем'ях при родах бувають присутніми бабки. Коли дитина народиться, надрізають пупа і зав'язують конопляними

Ой ну люлі, люлі,
Та й налетілі гулі.
Та сіли на люлі,
Вони стали думать ще й гадать,
Чим дитину годувать.
Чи бублічком із медком,
Чи бублічком з сахарком.

Ой ну люлі, люлі,
Усім діткам дулі,
А донечці калачі,
Щоб спала в день і в ночі.

Що торкається породіліці, то вона до 40 днів не виходе на вулицю. Кажут так, що там де вона стане, трава не росте. А уже після 40 днів мати приносе в церкву дитину на вводици, вона становиться біля дверей, що входять в середину церкви. Пип виходе й забирає в неї дитину. Коли хлопець — вносе в алтар, обносить кругом пристолу і виносе в другі двері, кладе на підлозі перед Царськими воротами. Тоді приходе мати, цілує ікони, б'є поклони й бере дитину на руки. Тим часом пип виходе з алтаря з хрестом, благословляєт їх. А як дівчина, то в алтар не вносять.

Ліка від хвороби, коли простудиться: мочать жовч і мажуть дитину цім. Ліка від хвороби, коли в неї понос: варять червону розу й дають піти заміст чаю. Від більма кажуть: «Їхав сам Ісус Христос на осяті, на жеребяті. За ним бежать три пса: один білий, другий чорний, третій карий та й білявий. Поможи, пособи, отгони більмо от Івана глаз». Ліка від простуди: коли простудиться, мочать жовч і горілку або в гусиний товщ і цім мажут дитину. Проти золотухи купають милом, яке готують з лободи й товщу. Проти переляку бабка лікує так: підводе дитину до луткі дверей, зазнача місце у ріст дитини і робе дирку. Потім надрізує волося, нігті й кладе в дирку. Дирку забива кілком. Коли дитина переросте зазначене місце, то переполох зникає.